

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

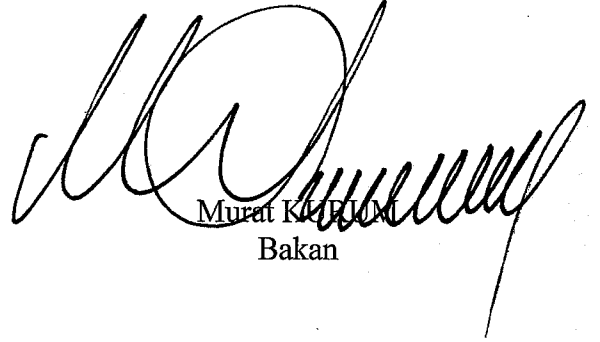
19 Ocak 2022

Sayı :30824082-610 2752864
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KILIÇ
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (88 Adet, 182 Sayfa)

7/54436
GK 49

**AĞRI MİLLETVEKİLİ
SAYIN ABDULLAH KOÇ'UN
TBMM 7/54436 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

- 1) Hava kirliliği ile mücadele stratejisi geliştirilmesi amacıyla Bakanlığınızın ne gibi çözüm önerileri bulunmaktadır?
- 2) Ağrı'da ülkenin en pahalı doğalgazının satılma gerekçesi nedir? Ağrı ve ilçelerinde, doğalgaz altyapısının yeterli olmamasının nedeni nedir?
- 3) Ağrı'da düşük kalitedeki kömürlerin kullanımından kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
- 4) Ağrı'da ihtiyaç sahibi olan birey ve ailelere ücretsiz ve kaliteli kömür dağıtımı yapılabilmesi için Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mıdır?
- 5) Ağrı, Iğdır, Maraş, Manisa ve Düzce'de hava kirliliği sorununun kronikleşme nedeni nedir? Bu illerde havanın temizlenmesi için herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
- 6) İller bazında temiz hava eylem planları oluşturulması için herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
- 7) Ağrı, Iğdır ve Muş illerinin hava kalitesinin en düşük olduğu iller olmasının nedeni nedir? Söz konusu illerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla herhangi bir önlem alınmış mıdır veya alınacak mıdır?
- 8) PM2.5 ve PM10 değerleri başta olmak üzere tüm kirleticiler ülke genelinde ne sıklıkta izlenmektedir?
- 9) 2002-2021 yılları arasında hava kirliliğinin sağlığa etkileri ve ölüm sayısına ilişkin veriler; Ağrı, Iğdır ve Muş illerinde ne kadardır?
- 10) Çevre mevzuatına aykırı olan kömürlü termik santrallerin çalıştırılmasına izin verilmesinin nedeni nedir?
- 11) Endüstriyel yatırımlardan, sağlık etki değerlendirmesi raporu istenmekte midir?
- 12) Ülkedeki hava kirliliği mevzuatı Dünya Sağlık Örgütü kılavuz değerleriyle uyumlu mudur? Uyumlu değilse gerekçesi nedir?
- 13) Fosil yakıt kullanımına son verilmesi için herhangi bir yol haritanız mevcut mudur?
- 14) Alternatif enerji kaynakları ve ulaşım araçlarının desteklenmesi amacıyla sürdürülebilir bir politikanız var mıdır? Söz konusu politikanın içerik ve kapsamı nedir?
- 15) Hava kirliliğinin 12 şehrinde tüm yıla yayılan bir sorun haline geldiği ve 45 ilde ise hava kirliliğinin ulusal sınır değerlerini aştığı bilinmekte midir?

CEVAPLAR

1) Bakanlığımızın 06.06.2008 tarih ve 26898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin tam ve etkin şekilde uygulanmasını teminen; Ulusal Hava Kalitesi Ölçüm Ağı ve beraberinde Temiz Hava Merkezleri, bölgesel yönetim anlayışının benimsenerek kurumsal kapasitenin arttırılması yönünde önemli adımlar olarak hayata geçirilmiştir.

2013/37 sayılı Bakanlığımız Genelgesi ile belirlenen illerde, Bakanlık Taşra Teşkilatı koordinasyonunda ve yerel yönetimler işbirliği ile hava kalitesini iyileştirmeye yönelik eylemlerin yer aldığı "Temiz Hava Eylem Planları" 2020-2024 yıllarını kapsayacak şekilde ikinci beş yıllık dönem için hazırlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından web tabanlı coğrafi bilgi sistemleri ve bilgi teknolojilerini kullanan elektronik uygulamalar aracılığıyla envantere esas verinin kayıt altına alınması sağlanmakta ve stratejik bölgesel hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır.

Bu kapsamda, hava kalitesinin korunması için kirliliğinin önlenmesi konularında karar alıcı kurumlara; güncel, hedefe yönelik, güvenilir bilgi sunmayı, bölgede solunan hava kalitesi düzeyini iyileştirmeyi ve sağlıklı yaşam ortamları oluşturmak amaçlanmakta ve bu yönde çalışmalar yapılmaktadır.

2,3,12,13,14) Kömür ve diğer fosil yakıtların kullanımının azaltılması amacıyla illerimizde doğalgaz ile rüzgâr, güneş, jeotermal gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı teşvik edilmektedir.

Ağrı ilinde doğalgaz kullanım alanlarının artırılması, bulunmayan mahalle ve sokaklara ulaştırılarak yaygınlaştırılmasına ilişkin planlamalar Ağrı İli Temiz Hava Eylem Planında (2020-2024) yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan Yönetmelikler kapsamında, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından tesislerde gerekli denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu 20 nci maddesi uyarınca idari yaptırım uygulanmaktadır.

Ülkemizde katı yakıt (kömür) denetimleri 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Genelgesi hükümleri, bu çerçevede alınan Mahalli Çevre Kurulu Kararları doğrultusunda yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yayınlanan mevzuatta Ülkemizde kullanılabilecek katı yakıtlara ait özellikler belirlenmiştir. Ticari değeri olan veya olmayan tüm kömürler de Bakanlığımızca yayımlanan mevzuat hükümlerine tabi olup; herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm kömürler denetlenmektedir.

Bu doğrultuda, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı ile yetki devri yapılan toplam 163 adet Belediye Başkanlığınca Ülkemiz genelinde, mevzuata aykırı olduğu tespit edilen katı yakıtlar (kömür) için idari para cezasının yanı sıra il dışına çıkartma, piyasadan toplatma, satışı durdurma, sanayi kullanımına gönderme, üreticiye iade etme gibi idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Bu bağlamda 2021 yılının ilk dokuz ayı içerisinde, ülkemizde yapılan 12.648 adet denetimde toplam 18.508.459 ton katı yakıt denetlenmiş olup, 837.094 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

4) İllerimizde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından dağıtılacak kömürlerle ilgili olarak 30.12.2018 tarih ve 30641 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Muhtaç Ailelere Isınma Amaçlı Kömür Yardımı Yapılmasına ilişkin 531 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uygulanacaktır. İllerde vakıfların yıl içinde aile başı kömür miktarındaki değişiklik taleplerini değerlendirmeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

5, 1982 Anayasasının 56 ncı maddesinde yer alan "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" hükmünün de gerekliliklerini kapsayan 2872 sayılı Çevre Kanunun 8. Maddesinde tanımlı; "her türlü atığın alıcı ortama yönetmeliklerde belirtilen esasların üzerinde verilmesi yasaktır." hükmü gereği hava kalitesinin düzeyi izlenmektedir.

Bu yükümlülük kapsamında; ilk olarak 1986 yılında yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği gereği alıcı ortamlarda kükürt dioksit ve partikül madde konsantrasyonlarının düzeyi yarı otomatik sistemlerle ölçülmeye başlanmıştır. Aynı zamanda Avrupa Birliği uyum süreci ile birlikte Avrupa Birliğinin 96/62/EC, 99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC ve 2004/107/EC sayılı direktiflerin ulusal mevzuata yansıtılması sonucunda 06.06.2008 tarih 26898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi

Değerlendirme ve Yönetimi (HKDY) Yönetmeliği ile birlikte ülkemizde de EN normlarında hava kalitesi izleme çalışmaları yürütülmektedir.

2004 yılından itibaren Bakanlığımızca on-line izleme sistemlerinin kurulması ile birlikte Hava Kalitesi İzleme İstasyonu aracılığıyla ölçülen veriler www.havaizleme.gov.tr adresinden çevrim içi olarak kamuoyu tarafından izlenebilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımız Merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre denetimlerinin risk analizine dayalı planlanması da yapılmaktadır. Ayrıca faaliyet ve tesislere ÇED sürecinde vermiş oldukları taahhütler kapsamında izleme ve denetimler yapılmaktadır.

Bu kapsamda, Bakanlığımız e-Denetim sistemi üzerinde yapılan incelemede 01.01.2021-23.11.2021 tarihleri arasında hava kirliliği konusunda Ağrı, Iğdır, Manisa, Muş ve Düzce illerinde toplam 165 denetim yapılmış, Manisa İli'nde yapılan 6 denetimde 109.046,00 TL idari para cezası uygulanmış ve 1 tesiste durdurma işlemi yapılmıştır.

6,7) Şehirlerde hava kalitesi seviyelerinin Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limitlerini sağlaması için gereken tedbirler Temiz Hava Eylem Planları ile belirlenmektedir. Temiz Hava Eylem Planları taşra teşkilatımız koordinasyonunda hazırlanmakta olup, özellikle uygulanmasında yerel yönetimlere ve ilgili tüm kurumlara önemli görevler düşmektedir. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve Bakanlığımız 2013/37 sayılı Genelgesi çerçevesinde, ikinci 5 yıllık Temiz Hava Eylem Planları, 2020-2024 yılları için yürürlüktedir.

8) Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağındaki Hava Kalitesi İzleme İstasyonu sayısı 2021 yılı sonu itibarıyla 360 adete ulaşmıştır. Bu istasyonlardan 317 sinde Partikül Madde (PM10) 69 unda PM2.5 ölçümü yapılmaktadır. Ayrıca PM10 ve PM2.5 a ek olarak SO₂, NO₂, O₃ ve CO ölçümü de yapılmakta olup, anlık olarak elde edilen ölçüm sonuçları saatlik ortalamalara dönüştürülerek Bakanlığımız web sitesi www.havaizleme.gov.tr internet adresinde saatlik olarak yayımlanmaktadır.

9) Hava kirliliğinin sağlığa etkileri ve ölüm sayısına ilişkin bilgilerin Sağlık Bakanlığından alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

10) Çevre mevzuatı uyarınca; çevresel yükümlülüklerini yerine getiren işletmelere öncelikle Geçici Faaliyet Belgesi, müteakibinde ise çevre izin ve lisans belgesi düzenlenerek faaliyette bulunmalarına izin verilmekte olup, bu yükümlülüklerini yerine getiremeyen işletmelerin faaliyetleri, Çevre Kanununun ilgili maddeleri uyarınca durdurulmaktadır.

11) ÇED Yönetmeliği kapsamında projenin yeri ve türü dikkate alınarak İnceleme ve Değerlendirme Komisyon üyesi oluşturulmaktadır. İl Sağlık Müdürlükleri de diğer kurumlar gibi komisyon üyesi olarak ÇED sürecine dahil edilmekte olup, yetki ve sorumlulukları kapsamındaki mevzuatlar çerçevesindeki görüşleri alınmaktadır. Tüm komisyon üyelerinin görüşleri doğrultusunda ÇED süreci değerlendirilmektedir.

15) İllerimizde bulunan ve Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına bağlı ölçüm istasyonlarının ölçüm sonuçları Bakanlığımızca web sitesi aracılığıyla duyurulmaktadır. İllerimizde aşımaların görülmesi durumunda, taşra teşkilatı tarafından hazırlanan Acil Durum Eylem Planları devreye alınmaktadır. Ayrıca her yıl Temiz Hava Eylem Planlarında belirtilen tedbirlerin uygulanmasına yönelik taşra teşkilatı resmi yazı ile uyarılmaktadır.